

Techbro go home

DIANA FRANCO EGUREN

Aspaldi pertsona oso zatar bat eza-gatu nuen, urrun izatea komeni den pertsona horietako bat. Bere genero bereko pertsonengana zuzentzeko, gizonezkoengana, “bro” hitza erabili ohi zuen. Edozein zapaltzeko prest zegoen, bere helburuak lortzeko. Garai hartatik hitz horri halako higuina hartu nion. *Bro* ingelesezko *brother* (anaia) hitzetik dator. Berba horren erabilera AEBetako anaiarte unibertsitarioetan zabaldu omen zen. Espresio horretatik eratorritako ‘techbro’ berba entzuten eta irakurtzen ari naiz hainbat lekutan. Hitz horren bidez, teknologien industrian kultura edo mundu ikuskera bat definitzen da, non hiperlehiakortasuna eta maskulinitatea gorai patzen diren eta planetako gehien goaren (gizakien zein bestelako bizidunen) bizitzaren sostengurako beharrak mespretxatzen diren, negozio eredu zapaltzaileek mugarik gabeko hazkundean etekinak sortzeko bidean. Lowtechmagazine.com webgunean diotenez, egun dugun digitalizazio ereduak (techbro-en negozio zapaltzaileen kulturak sustatua) dituen energia beharren hazkundea ez da amaituko baliabide energetikoak agortu arte, edota erregularizatu arte. Azkenaldian, gainera, techbro kulturak aniztasunarekiko duen jokabide baztertzailerak arreta piztu du. Oraindik techbro-ak nortzuk diren argi ez baduzu, hona hemen oso ezagunak diren batzuk, Donald Trump lehendakari izendatu zuten urtarrileko protagonistak: Mark Zuckerberg (Meta), Jeff Bezos (Amazon), Sundar Pichai (Google), Elon Musk (X), Shou Zi Chew (TikTok) eta Tim Cook (Apple).

Teknologien garapenak eta horri loturiko eredu ekonomikoak modu askotarikoak izan daitezke, Euskal Herrian eragile oso interesgarriak ditugu lan horretan, teknologiak birpentsatzen, bizitza eta planeta erdigunean izango dituzten ekonomia eraldatzaileen baitan. Benetan uste dut bertan ez ditugula techbro horiek behar. Pentsamendu hauen harira, Hertzainak taldearen *Yankee go home* abestiaren letra etorri zait burura, eta esanahi berri ugari aurkitu dizkiot... ●

ENBATA

EH ez da salgai, legedia ere ez

JENOFA BERHOKOIRIGOIN

Lurraren alde borrokan dabilen orok begi onez hartu du Frantziako Legebiltzarrak laborantza lurren babesteko lege-proposamenaren alde bozkatu izana. Peio Dufau diputatu abertzaleak aurkezturiko testua da, eta politikoa eta sentimentala juntaturik, hemizikloan Arbonako okupazioa, Willisen *Ilegala* kantua eta bere buruaz bertze egindako Andde lekondar laborari estimatua aipatu izanak hunkipen berezia ere eragin dio anitzi.

Legeak ez du dena egiten, baina legea aurka izateak trabak jartzen dizkio aldarriari. Dela *Euskaraz bizi nahi dut!*, *Espekulazioari stop!*, *Nire gorputza, nire erabakia!* ala *Amalurra defendatu dezagun!*, legea alde ukatea beti da lagungarri.

Senatura helduko da laster testua, behin betiko bozketa aitzin. Dударik ez, etxebizitzaren eskubidea zangopilaturik, diruz galkatzen dabilzan higiezin agentzien lobbyek beraien presionatze eta xarmatze estrategia azkartuko dutela. Funtsean, lege-proposamena bozkatu eta berehala jarri dute salaketa Europako Batzordean. Jabetza-eskubidea urraturik omen delako. Beste lege bat ere dute jomugan marrazo horiek: 2021eko abuztuaren 22ko Klima eta Erresilientzia Legea, lurren artifizializazioaren bukaera finkatzera datorrena. Jomuga argia finkaturik du testu horrek: eraikuntzara bideratu lurren kopurua erdira zaitzea 2030erako eta erabat deuseztatzea 2050erako. Lur gehiegi jan delako azken hamarkadetan -250.000 hektarea lur desagerturik 2011 eta 2021 urteen artean Frantziako Estatuan, eta 130 hektarea Ipar Euskal Herrian-. Kontua da testu berri bat dutela orain esku artean parlamentariak, 2030erako jarritako helburua ezeztatzeko asmoz. Zinezko trantsizio ekologiko baten aldeko legedi eta politika oro blokeatzeko lanetan dabilta lobbyak, eta emaitzak biltzen ari dira.

Legearen babesa bermatu bitartean, norbanakook badugu zer egina. Hasteko, lurra edota etxebizitza saltzerakoan dirutza biltzeko jarrera alde batera utzi eta etxebizitza/lurra lantzeko eskubidea lehenestea -hots, gure barnean daukagun deabru espekulatzailearen tentazioen pean ez plegatzea, espekulazioa ez delako bakarrik Errusiatik ala Paristik datorren burgesaren kulpaa-. Eta bukatzeko, bizitokiaz dugun ikuspegia aldatu beharra daukagu, belaunaldiz belaunaldi seme-alaba bakoitzak bere etxe indibiduala eraikitzeko joera ez delako iraunkorra. Guraso izan zirenen etxe huts gehiegi eta lur gutiegi daukagu horrela segitu ahal izateko. ●